



28.5.2025

Dnrot

1331/03.04.04.04.19/2022

1411/03.04.04.04.19/2022

1472/03.04.04.04.19/2022

Asia

Valitukset ympäristönsuojelulain mukaisessa asiassa

Valittajat

1. Neova Oy
2. Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue
3. Pro Kuivasjärvi ry

Luvan haltija

Neova Oy

Päätös, josta valitetaan

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto 3.11.2022 nro 170/2022

Hakemus

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on pyytänyt aluehallintovirastoa ratkaisemaan, mikä on Neova Oy:n kustannusosuus Kuivasjärven valuma-alueella toteutetun kunnostushankkeen kokonaiskustannuksista. Lisäksi hakemuksessa on pyydetty selvennystä vaikutusosuuden määritelmän osalta.

Aluehallintoviraston ratkaisu

Aluehallintovirasto on määrännyt Neova Oy:n osallistumaan kunnostushankkeen kustannuksiin seuraavan kohteen osalta:

- 6. Lokaluoman monitehokosteikko, laskeutusallas ja tihkupinta, 2 ha (35.561)

Neova Oy:n tulee osallistua kohteiden kustannuksiin yhdeksän prosentin suuruuisella osuudella alla olevan taulukon mukaisesti.

kunnostuskohde	kustannus (euroa)	Neova Oy:n kustannusosuus (%)	Neova oy:n kustannusosuus (euroa)
6.	21 000	9	1 890

Aluehallintovirasto on hylännyt hakemuksen siltä osin kuin se koskee kustannusosuuden määrittämistä kunnostuskohteiden 1.–5. ja 7.–10. osalta.

Ratkaisun perustelut

Alkkian turvetuotantoaluetta koskevassa ympäristöluvassa on määrätty, että luvan saajan on osallistuttava vaikutusosuutensa suhteessa Kuivasjärven ja muiden vaikutusalueella olevien vesien kunnostuskustannuksiin turvetuotannosta aiheutuneiden haittojen poistamiseksi, jos lupakauden aikana käynnistetään asianomaisen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymän suunnitelman mukainen kunnostushanke.

Sompanevan turvetuotantoaluetta koskevassa ympäristöluvassa on määrätty, että luvan haltijan on osallistuttava vaikutusosuutensa suhteessa alapuolisten vesistöjen kunnostuskustannuksiin turvetuotannosta aiheutuneiden haittojen poistamiseksi, jos tuotantoalueen jälkihoitovaiheen päättymiseen mennessä käynnistetään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymän suunnitelman mukainen kunnostushanke.

Nivusnevan turvetuotantoaluetta koskevassa ympäristöluvassa on määrätty, että luvan saajan on osallistuttava vaikutusosuutensa suhteessa Parkanojärven vesistöalueen kunnostuskustannuksiin Nivusnevan vaikutusalueella turvetuotannosta aiheutuneiden haittojen poistamiseksi, jos lupakauden aikana käynnistetään Pirkanmaan ympäristökeskuksen hyväksymän suunnitelman mukainen kunnostushanke.

Aluehallintovirasto on todennut yhteenvetona, että edellytyksenä kunnostuskustannusten osallistumisvelvoitteeseen on, että lupakauden aikana (Alkkia ja Nivusneva) tai tuotantoalueen jälkihoitovaiheen päättymiseen mennessä (Sompaneva) käynnistetään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymän suunnitelman mukainen kunnostushanke. Nämä kunnostuskustannuksiin osallistumisvelvoitteen kriteerit täyttyvät kaikkien edellä mainitun kolmen turvetuotantoalueen osalta.

Aluehallintovirasto on katsonut, että sijaitakseen turvetuotantoalueen vaikutusalueella, kunnostuskohteen tulee sijaita turvetuotantoalueella, turvetuotantoalueen laskuojan varrella tai purkuvesistössä. Muilla alueilla tehtävillä toimenpiteillä tai kunnostuksilla ei poisteta turvetuotannosta aiheutuvia haittoja. Kunnostuskohteet 2.–5. ja 7.–9. eivät sijaitse Sompanevan tai Nivusnevan tuotantoalueilla, laskuojien varrella tai purkuvesistöissä. Niiden osalta ei siten ole perusteita määrätä Neova Oy:tä osallistumaan kunnostushankkeen kustannuksiin.

Kunnostuskohde 10. sijaitsee Nivusnevan tuotantoalueen laskuojan varrella, mutta kunnostuksen tavoitteena on aluehallintoviraston arvion mukaan ainakin osaksi luonnon ennallistaminen, eikä niinkään alapuolisen vesistön kuormituksen vähentäminen. Kyseisenlaisessa uoman ennallistamisessa ei ole kyse turvetuotannosta aiheutuneiden haittojen poistamisesta, mikä on ympäristöluvan lupamääräyksen mukaan edellytys, että Neova Oy voidaan määrätä osallistumaan hankkeen kunnostuskustannuksiin.

Alkkian tuotantoalueen lohkojen 9–11 osalta on tehty tuotannon päättymisilmoitus 25.3.2020. Alkkian tuotantolohkoista ainoastaan kyseisten lohkojen kuivatusvedet ovat laskeneet Kuivasjärveä kohti. Varsinais-Suomen ELY-keskus on tuotantoalueen lopputarkastuksen johdosta antamassaan lausunnossa 11.10.2021 (VARELY/2463/2015) todennut, että kaikki toiminnanharjoittajana eli turvetuottajana toimineen Vapo Oy:n tarkkailu- ja muut ympäristöluvan mukaiset velvoitteet koskien Alkkian turvetuotantoaluetta ja sen ympäristöluvan mukaisia vastuuta päättyvät, kun alue on siirtynyt kokonaan uuteen maankäyttömuotoon, alue on riittävästi kasvittunut, kuitenkin vähintään kahden vuoden ajan. Tuotantoalueen on lopputarkastuksen yhteydessä todettu siirtyneen kokonaisuudessaan uuteen maankäyttöön. Alueen on myös todettu olevan jo lähes kauttaaltaan varsin kattavasti kasvittunut ja suurelta osin myös pusikoitunut. Kahden vuoden ajanjakso, jolloin tuotantoa ei ole enää ollut, on katsottu täyttyneeksi. Lausunnon perusteella Neova Oy:n lupavelvoitteet ovat siten lausunnon antamisen myötä rauenneet. Aluehallintovirasto katsoo, että Neova Oy:tä ei voida tämän vuoksi määrätä maksamaan kustannusosuutta Alkkian tuotantoalueen vaikutusalueella suoritetuista kunnostuksista.

Nivusnevan tuotantoalueen vesiä on johdettu laskuojaa 1 pitkin Lokalammen kautta Lokaluomaan ja edelleen Ruonanlammen kautta Jarvanjokeen. Jarvanjokea pitkin vedet kulkeutuvat Linnanjärveen ja Kaidatveteen. Kunnostuskohteen 6 toimenpiteet sijoittuvat Kuivasjärven valuma-alueelle (35.56), mutta Linnanjärvi ja Kaidatvedet sijaitsevat Parkanonjärven alueella (35.53). Kunnostuskohde 6 sijaitsee Nivusnevan tuotantoalueen vesien purkureitin varrella, Lokalammen ja Ruonanlammen välisellä alueella ja siten Nivusnevan tuotantoalueen päästöjen vaikutusalueella. Neova Oy on Nivusnevan ympäristölupapäätöksessä määrätty osallistumaan vaikutusosuutensa suhteessa Parkanojärven vesistöalueen kunnostuskustannuksiin Nivusnevan vaikutusalueella turvetuotannosta aiheutuneiden haittojen poistamiseksi. Koska vedet kunnostuskohteelta 6 johdetaan Jarvanjokea pitkin Parkanonjärven alueelle, kunnostustoimenpiteissä on kyse ympäristölupapäätöksessä tarkoitetusta Parkanojärven vesistöalueen kunnostuksista. Siten aluehallintovirasto on voinut määrätä Neova Oy:n osallistumaan kunnostuskohteen 6 kunnostuskustannusten maksamiseen.

Kunnostuskohteen 6 toimenpiteet sijoittuvat Nivusnevan tuotantoalueen purkureitin varrelle ja niiden tavoitteena on vähentää kunnostuskohteiden alapuoliseen vesistöön tulevaa kuormitusta. Myös muusta toiminnasta kuin Nivusnevan turvetuotannosta on aiheutunut kuormitusta Nivusnevan tuotantoalueen alapuoliseen vesistöön. Tämä on otettu huomioon siten, että Neova Oy:n kustannusosuudeksi on määrätty 9 % toteutuneista kustannuksista, mutta valtaosin toimenpiteet toteutetaan muulla rahoituksella.

Sompanevan tuotantoalueen vesien laskuojan varrella tai purkuvesistössä (Kuivasjärvi) ei tehdä kunnostustoimenpiteitä, minkä takia aluehallintovirasto katsoo, että Sompanevan osalta ei ole perusteita määrätä Neova Oy:tä osallistumaan kunnostushankeen kustannuksiin.

Neova Oy on 27.6.2018 ilmoittanut Pirkanmaan ELY-keskukselle lopettaneensa turvetuotannon Nokilamminnevalle vuonna 2017. Tuotantoalueen lupavelvoitteet ovat päättyneet 10.4.2019. Nokilamminnevan vaikutusalueella ei ole hakemuksen mukaisia kunnostuskohteita. Sydänmaannevan 9.11.2017 tarkistetun ympäristöluvan mukaisessa toiminnassa tuotantoalueen kuivatusvesiä ei johdeta Kuivasjärveen. Aluehallintovirasto katsoo, että Nokilamminnevan ja Sydänmaannevan osalta ei ole perusteita määrätä Neova Oy:tä osallistumaan kunnostushankkeen kustannuksiin.

Kustannusosuus on määritetty kuormitusperusteisesti: turvetuotannon osuus valuma-alueella syntyvästä ihmistoiminnasta peräisin olevasta kuormituksesta eli nettokuormituksesta. Valuma-alueiden kokonaiskuormitus on arvioitu Vemala-vesistökuormitusmallilla. Turvetuotannon bruttokuormitus on arvioitu Neova Oy:n päästötarkkailujen perusteella ja nettokuormituksen laskemisessa on käytetty sovittuja luonnonhuuhtouman taustapitoisuusarvoja. Siten kuormitusosuuden, ja samalla myös kustannusosuuden, määrittämiseen sisältyy epävarmuustekijöitä. Aluehallintovirasto on kuitenkin arvioinut, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen esittämä vaikutusosuustarkastelu on riittävä ja sisältää oleelliset seikat kustannusosuuden määrittämiseksi. Aluehallintovirasto on hyväksynyt Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vaatimuksen kustannusosuuden määrittämisestä.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

1. *Neova Oy* on vaatinut, että aluehallintoviraston päätös kumotaan siltä osin kuin yhtiö on velvoitettu osallistumaan kohteen Lokaluoman monitoimikosteikko, laskeutusallas ja tihkupinta, 2 ha rakentamiskustannuksiin yhdeksän prosentin suuruisella osuudella.

Perustelut

Nivusnevan turvetuotantoalueen laskuojassa 1 Lokalampeen ja Lokalamasta Lokaluomaan johdettava tuotantoala, 73,9 ha, muodostuu lohkoista 1 ja 2. Tuotannosta poistunutta, vesienkäsittelyssä olevaa alaa on 21,2 ha.

Nivusnevan kuivatusvedet johdetaan vesistöreitissä Kuivasjärvi–Kuivasjoki–Niemenlampi–Ruonanjoki–Ruonanlampi–Jarvasjoki–Linnanjärvi–Kuivasjärveä lähes 3,5 km alempana olevaan Ruonanlampeen. Kuivatusvedet johdetaan Kuivasjärven lähivaluma-alueelta 35.561 Riuttasjärven–Linnanjärven alueelle 35.533, joka on ensimmäinen kuivatusvedet vastaanottava 3. jaotuksen valuma-alue Parkanonjärven vesistöalueella 35.53.

Linnanjärven eteläpäähän vaikuttavat Kuivasjärven 171,49 km²:n suuruiselta vesistöalueelta ja lähes koko 550,06 km²:n suuruiselta Parkanonjärven alueelta tulevat valumavedet. Nivusnevan valuma-alueosuus Linnanjärven laskussa Kaidatvedet-altaaseen on luokkaa 0,1 %. Nivusnevan ympäristöluvan lupamääräys 17 ei koske laskuojan 1 purkusuuntaa, vaan laskuojan 2

purkusuuntaa, joka johtuu suoremmin Parkanonjärven alueelle. ELY-keskuksen hakemus ei koske Parkanonjärven vesistöalueelle sijoittuvien vesistöjen kunnostamista, joten aluehallintoviraston perustelu velvoitteen asettamiselle on virheellinen.

Lokaluoman valuma-alue on noin 7 km². Kyseessä ei ole vesistö, jota osallistumisvelvoitteet vesistökunnostuksiin yksinomaan voivat koskea. Lokaluoma on kaivettu uoma, johon on vaihteittain kuivatettu laajoja metsä- ja peltoalueita. Nivusnevan turvetuotannolla ei ole osuutta tarpeeseen palauttaa kanava luonnonuomaksi.

Nivusnevan kuivatusvedet johdetaan noin 7,8 ha:n suuruiseen Lokalampeen. Mikäli Nivusnevan kiintoaine- ja ravinne päästöt olisivat merkittävät, vaikutukset rajautuisivat pääosin Lokalampeen. Pintavalutuskentiltä Lokalampeen johdettu kuivatusvesi on ollut vuosina 2016–2019 erittäin hyvälaatuista. Pintavalutuskentät toimivat hyvin ja niiden toiminta on vakiintunutta.

Lokalampeen ja edelleen Lokaluomaan johdettavan veden ainespitoisuudet ovat olleet osin alle ja osin lähellä luonnonveden tasoja. Tästä syystä vesistökuormitusta Lokalampeen ei ole käytännössä aiheutunut eikä vastaisuudessakaan aiheudu. Kuormitusosuutta ei ole mahdollista määrittää edes Lokalampeen, saati sen alapuoliseen Lokaluomaan. Lammen valuma-alue on noin 4 km² ja Nivusnevan lohkojen 1 ja 2 osuus siitä noin 25 %.

Kuormitus- ja vesistötarkkailun tulosten perusteella Nivusnevalta lähtenyt kuivatusvesi on kiintoaineen sekä kokonaisfosforin ja -typen osalta ollut ainespitoisuuksiltaan alhaisempaa kuin Lokalammen vesi. Humuspitoisuudessa ei ole merkittävää eroa. Lokalammen vesi on parempilaatuista kuin siitä lähtevän, laajojen metsäojitus- ja peltoalueiden halki kulkevan Lokaluoman.

Lokalampi on ainoa Nivusnevan turvetuotantoalueen hakemusta ja valituksenalaista päätöstä koskevan vesienjohtamissuunnan vesistövaikutusten tarkkailupiste. Pirkanmaan ympäristökeskus ei ole vaikutustarkkailua koskevassa päätöksessään katsonut tarpeelliseksi ulottaa vaikutustarkkailua Lokaluomaan, Ruonanlampeen, Jarvasjokeen ja Linnanjärveen saakka. Koska kuivatusvesien vaikutusten tarkkailua Lokaluomassa ei ole katsottu tarpeelliseksi, ei ole perusteita asettaa yhtiölle 9 %:n kustannusvastuuvetoa. Tämän suuruinen kustannusosuus ei perustu kuormitus- ja vesistötarkkailun tuloksiin. Kuormitusosuutta ei ole lainkaan.

Laajahkon kosteikon rakentaminen Lokaluoman alaosalle lisäaltaineen on ollut maanrakentamista. Itse Lokaluomaa ei ole hankkeella kunnostettu, eli poistettu haittoja, vaan siihen on rakennettu kosteikko yläpuolisten metsäojitus- ja peltoalueiden aiheuttaman hajakuormituksen kiinniottamiseksi. Nivusnevalta lähtevän kuivatusveden ainespitoisuuksia ei kosteikolla ole, lähtevän veden erittäin alhaisista pitoisuuksista ja kosteikkojen toimintakyvystä johtuen, mahdollista nykytasosta alentaa.

2. *Pro Kuivasjärvi ry* on vaatinut, että aluehallintoviraston päätös kumotaan. Neova Oy tulee velvoittaa osallistumaan sen turvetuotantoalueiden alapuolisten vesistöjen kunnostushankkeisiin. Velvollisuus on asetettava myös aiempiin vastaaviin vesiensuojeluhankkeisiin, joita on toteutettu Kuivasjärvellä vuodesta 2009.

Perustelut

Aluehallintovirasto on tutkinut tapausta ainoastaan ympäristölupien näkökulmasta. Tarkasteluun ei ole sisällytetty vesien- ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain vaatimuksia, ja päätös on tältä osin lainvastainen.

ELY-keskuksen laskentamenetelmänä on käytetty koko maan kattavaa järjestelmää, jossa ei voida ottaa kantaa paikallisesti vaihteleviin olosuhteisiin ja sen tulokset voivat olla vain suuntaa antavia. Järven vedenlaatuun ja vesistön tilaan vaikuttaa valuma-alueelta tulevan veden laatu. Valuma-alueilla tehtävät kunnostustoimet vaikuttavat viiveellä myös alapuolisiin vesistöihin. Kunnostusten ei tarvitse siten kohdistua suoraan Kuivasjärveen, vaan myös muun muassa sen yläpuolisissa ojissa ja noroissa tehtävät toimet on katsottava kunnostustoimiksi.

Turvetuotannon päästöt pinta-alayksikköä kohden ovat huomattavan suuret hajakuormitukseen verrattuna. Sille ei kuitenkaan ole asetettu yhtä selkeitä ja mitattavia lupamääräyksiä kuin varsinaisille pistekuormittajille. Siksi on tärkeää, että minimiprosentin lisäksi määritellään tosiasiallinen velvoite, koska turvekuormitus on kestänyt vuosikymmeniä ja merkittävästi muuttanut Kuivasjärveä huonompaan suuntaan.

Vesienhoitosuunnitelmien oikeudellinen velvoittavuus on korkea. Vesistöjen kunnossa on pyrittävä kohti hyvää tilaa, johon Kuivasjärven valuma-alueilla tehdyt kunnostushankkeet tähtäävät. Toimijat, jotka ovat vastuussa heikentyneestä vesistön tilasta, ovat velvollisia osallistumaan hankkeisiin, joilla vesistön tila pyritään nostamaan hyväksi. On otettava huomioon paitsi nykyinen ja tuleva kuormitus, myös kuormitus, joka on aiheuttanut nykyisen huonon tai tyydyttävän tilan.

Neova Oy:n velvollisuus on osallistua sen turvetuotantoalueiden alapuolisten vesistöjen kunnostushankkeisiin. Turvetuotannon päästöt ovat moninkertaisia ja kestoaltaan pitkäaikaisia ja jatkuvia verrattuna muuhun hajakuormitukseen, joten pelkkä pinta-alaperusteinen kustannusosuus ei ole riittävä. Kustannusosuutta arvioitaessa tulee kiinnittää huomiota sekä vanhojen, tuotannosta poistuneiden alueiden, että edelleen tuotannossa olevien alueiden ympäristölupamääräysten saattamiseksi ajan tasalle vesistövaikutukset huomioiden.

Käytännössä alueelliset vesiensuojeluyhdistykset ja muut tahot korjaavat vuosikymmenien aikana tapahtuneita vaurioita, joita on suurelta osin aiheuttanut turvetuotanto. Vesipuidedirektiivin ja siihen perustuvien korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisujen valossa on kyse myös

oikeudenmukaisuusperiaatteesta ja siitä, että saastuttajan tulee maksaa aiheutettu vaurio.

3. *Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue* on vaatinut, että aluehallintoviraston päätös kumotaan kunnostuskohteita 1.–5. ja 7.–10. koskevin osin. Neova Oy on velvoitettava osallistumaan näiden kohteiden kunnostuskustannuksiin ELY-keskuksen hakemuksessa vaaditulla tavalla. Kustannusosuus, 9 %, tulee ulottaa koskemaan koko turvetuotannon vaikutusalueetta ja sen valuma-alueetta sekä siellä tehtäviä toimenpiteitä myös niillä alueilla, joilla ympäristölupa on päättynyt aikana, jolloin kustannushanketta on valmisteltu, ja siten edellyttää haitan aiheuttajaa osallistumaan toimenpiteiden 1.–10. kustannuksiin eli kunnostushankkeen kokonaiskustannuksiin pintavesien vähintään hyvän tilan saavuttamiseksi ja tilan heikkenemisen estämiseksi.

Perustelut

Aluehallintovirasto on valituksenalaisessa päätöksessään tulkinnut Neova Oy:n toiminnasta johtuvasta vesistön pilaantumisesta aiheutuvat vahingot ja sen myötä kustannusvastuun liian suppeasti. Kunnostukseen osallistumista on tulkittava laajemmin kuin ainoastaan virtausuunnassa alapuolisten vesien kunnostuksena. Osallistumisvelvollisuuden ajallista ulottuvuutta on tulkittava ympäristöoikeuden yleisten periaatteiden mukaisesti siten, että se ei pääty ympäristöluvan voimassaolon loppumiseen.

Aluehallintoviraston tulkinta turvetuotantoalueen vaikutusalueesta ei riittävästi huomioi vesistöissä tehtävien kunnostusten lisänä tehtäviä valuma-aluekunnostuksia kuormituksen ja sen aiheuttamien rehevyyshaittojen vähentämiseksi alapuolisissa pintavesissä. Aluehallintoviraston tulkinta johtaa käytännössä siihen, että vesistön pilaamisesta ja kuormittamisesta vastuussa oleva taho ei joudu vastaamaan aiheuttamistaan seurauksista tosiasiallisesti ja vesistöjen tilan sallitaan heiketä sitovien tilatavoitteiden vastaisesti. Tulkinnan myötä vastuu vesistöjen kunnostamisesta lankeaa pilaavaa elinkeinotoimintaa harjoittaneen sijasta vapaaehtoisille ja yksityisille toimijoille, elinkeinotoimintaa harjoittaneen saadessa kuitenkin asiasta taloudellisen hyödyn itselleen.

Koska suoraan alapuolisessa vaikutusalueen vesistössä tehtävät kunnostustoimenpiteet eivät nykytiedon valossa ole kaikkein kustannustehokkaimpia, joudutaan kunnostustoimenpiteissä turvautumaan myös laajasti valuma-alueella tehtäviin toimenpiteisiin turvetuotantoalueiden alapuolisten vesistöjen tilan parantamiseksi. Nämä toimenpiteet voivat maantieteellisesti sijoittua myös muualle kuin suoraan virtausuunnassa tuotantoalueen alapuoliselle kohteelle. Vesistökunnostuksen ja kuormituksen vähentämisen tulee tapahtua koko valuma-alueella ja alkuperäistä kohdetta korvaavana.

Vaikutusosuutta on tulkittu kapeasti siten, että se koskisi vain ympäristöluvista olevaa alapuolisten laskuojien kunnossapitovelvoitetta.

Kunnossapitovelvoite on eri asia kuin alapuolisten vesistöjen kunnostuskustannukset ja toimenpiteet, joita turvetuotannosta aiheutuneiden haittojen poistamiseksi tarvitaan ja toteutetaan nykyaikaisissa vesistökunnostuksissa. Turvetuotannon vaikutukset ulottuvat tuotantoalueelta laajalle, eivätkä ainoastaan purku-uomien kautta, vaan myös mahdollisena pintavaluntana ja turvepölynä.

Järven vedenlaatuun ja vesistön tilan vaikuttavat oleellisesti valuma-alueelta tuleva kuormitus ja valumavesien laatu. Valuma-alueilla tehtävät kunnostustoimet vaikuttavat viiveellä myös alapuolisiin vesistöihin. Valuma-aluekunnostusten vaikutukset ovat pidempiaikaisia kuin suoraan vesistössä toteutettavien toimenpiteiden vaikutukset.

Valuma-alueella olevien turvetuotantoalueiden ympäristöluvut ja niiden lupamääräykset eivät rajaa vaikutusaluetta koskemaan vain turvetuotantoalueita, turvetuotantoalueen laskuojien varsia tai purkuvesistöjä. Ympäristöluvuissa olevat lupamääräykset edellyttävät kunnostustoimenpiteiden sijoittuvan huomattavasti laajemmalle alueelle kuin vain esimerkiksi Kuivasjärveen. Aluehallintoviraston tulkinta on ympäristölupien tosiasiallisen sisällön kanssa ristiriidassa.

Toiminnan ekologisia vaikutuksia ei voida ajallisesti ja alueellisesti tarkastella yhtä suppeasti kuin päätöksessä on esitetty. Turvetuotannon haitalliset vaikutukset jatkuvat vesistöissä vielä pitkään itse liiketoiminnan päätyttyä. Vaikutusalueen suppealla tulkinnalla toiminnan aito vaikutus ja siten kunnostusvelvoite kyseessä olevaan vesistöön eivät toteudu. Kunnostuskohde 1. (Salojenneva), on toimenpiteenä huomioitava, koska se sijaitsee turvetuotantoalueella. Louhinevalle sijoittuva kunnostuskohde 8. sijaitsee turvetuotantoalueiden vaikutusalueella, jonne kuormitusta on päätynyt useiden vuosien ajan. Kunnostuskohde 10. on pääasiallisesti vesiensuojelua edistävä toimenpide, joka tukee kunnostuskohteen 6. vaikuttavuutta ja jota tulee siten käsitellä vesistön kunnostustoimenpiteenä. Neova Oy:n osallistuminen vaikutusalueen kunnostuskohteiden 1.–5. ja 7.–10. kustannuksiin 9 %:n osuudella tulee käsitellä uudelleen.

Asiassa tulee huomioida EU:n vesipuitedirektiivin ja erityisesti 4 artiklan sekä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain ja sitä tarkentavien valtioneuvoston asetusten vesienhoidon järjestämisestä ja vesienhoitoalueista keskeinen tavoite edellyttää toimenpiteitä, joilla saavutetaan vesien vähintään hyvä tila. Edellä mainitut säännökset koskevat kaikkia pintavesiä, eivät pelkästään vesienhoitosuunnitelmissa luokiteltuja vesimuodostumia. Vesistöjen kunnostuksessa pyritään kohti vesien vähintään hyvää ekologista tilaa, johon myös tyydyttävässä ekologisessa tilassa olevan Kuivasjärven valuma-alueella tehtävät kunnostustoimenpiteet tähtäävät.

Turvetuotannon aiheuttamat haitalliset vaikutukset vesiekologiaan jatkuvat vielä hyvin pitkään kuormituksen lakattua, ja muutokset näkyvät vasta viiveellä. Myös palautuminen on hyvin hidas prosessi. Turvetuotantoalueella toiminnan päättyessä pölyhaitan aiheuttama hajakuormitus vähenee, mutta vesistökuormitus ei lopu samalla tavoin kuin esimerkiksi muilla

pistekuormittajilla. Vesistökuormitukseen vaikuttavat muun muassa turvetuotantoalueen vesienkäsittelyjärjestelmien toiminta sekä alueen seuraava maankäyttö. Tehtävillä kunnostustoimenpiteillä pyritään pitkällä aikavälillä parantamaan pintavesien ekologista ja kemiallista tilaa. Toimintaa harjoittanut vastaa toiminnan lopettamisen jälkeen edelleen lupamääräysten mukaisista tarvittavista toimista pilaantumisen ehkäisemiseksi sekä toiminnan vaikutusten selvittämisestä ja tarkkailusta.

Turvetuotannosta johtuvien vaikutusten laadun ja keston vuoksi Nokilamminnevan ja Sydänmaannevan alueilta aiheutuu edelleen kunnossapitovelvoitteen alaisuuteen kuuluvia vaikutuksia.

ELY-keskus hakee asiassa tulkintaa sille, mitä kunnostukseen osallistuminen tarkoittaa tämän tyyppisissä tapauksissa. Lisäksi haetaan tulkintaa osallistumisvelvollisuuden ajallisesta ulottuvuudesta, eli toiminnanharjoittajan ennallistamisvelvollisuudesta tuotannon loppumisen jälkeen. Asiassa ei ole kyse ennakoimattoman vahingon korvaamisesta ympäristönsuojelulain 130 §:n nojalla, vaan asiaa tulee tarkastella ympäristönsuojelulain 125 ja 126 §:ien mukaisesti.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolta on pyydetty lausunto valituksista. Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselle, Parkanon kaupungille, Parkanon kaupungin ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisille, Karvian kunnalle sekä Karvian kunnan ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisille on varattu tilaisuus vastineen antamiseen valituksista.

Aluehallintovirasto on antanut lausunnon.

Karvian kunnanhallitus on ilmoittanut, ettei se katso tarpeelliseksi antaa vastinetta.

Sastamalan kaupungin terveystarkastaja on Karvian kunnan terveydensuojeluviranomaisena ilmoittanut, ettei katso tarpeelliseksi antaa vastinetta.

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomainen on antanut vastineen.

Parkanon kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta on antanut vastineen.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on antamassaan vastineessa esittänyt, että Lokaluomaan kohdistuvilla kunnostustoimilla tavoitellaan kuormitusvaikutuksen vähentämistä alapuolisiin vesistöihin. Nivusnevalta muodostuu kuormitusta laskuojien 1 ja 2 kautta. Ne päätyvät kummatkin Parkanonjärven alueen 35.53 vesiin. Vaikka kunnostustoimenpide tehdään toisella valuma-alueella, vaikutukset ulottuvat Parkanonjärven alueelle.

Nivusnevan ympäristöluvan lupamääräys 17 kunnostushankkeisiin osallistumisesta ei koske ainoastaan laskuojaa 2.

Nivusnevan turvetuotannon ympäristölupamääräykset velvoittavat Neova Oy:tä osallistumaan hankkeen kustannuksiin. Nivusnevan turvetuotantoalueelta vedet johtuvat Lokalammen kautta Lokaluomaan, josta Ruonanlammen kautta Jarvanjokeen ja edelleen Parkanonjärven vesistöalueelle sijoittuvaan Linnanjärveen. Ruonanlammen ja Linnanjärven välinen etäisyys on vain yksi kilometri.

Nivusnevan Lokalammen vesistötarkkailuasemalla ja Nivusnevan tarkkailupisteillä vedenlaatu on vaihdellut. Kuormituksen laskentamenetelmänä ja kuormitusosuuden määrittämiseksi on siksi käytetty ympäristöhallinnon operatiivista, koko Suomen kattavaa VEMALA-kuormitusmallia.

Turvetuotantoalueelta johdettavan veden palauttaminen luonnonuomaan on yksi kunnostustoimenpiteiden muoto, joka mahdollistaa ravinteiden ja kiintoaineen paremman pidättymismahdollisuuden muun muassa uoman mutkittelevuudella sekä kasvillisuudella. Kosteikko on tyypillinen vesiensuojelun rakenne, jolla kuormitusta alapuolisiin vesistöihin pyritään vähentämään.

Neova Oy on vastaselityksessään esittänyt, että minkään toimenpiteen kohdalla ei ole kysymys vesistön kunnostamisesta, esimerkiksi veden virtausta heikentävän tai vesistön käyttöä haittaavan kasvillisuuden tai liettymän poistamisesta. Turvetuotannon kuormituksella ei ole syy-yhteyttä tarpeeseen suorittaa niitä toimenpiteitä, jotka päätöksessä on määrätty osittain yhtiön kustannettaviksi. Lupapäätöksissä asetetut määräykset kunnostushankkeisiin osallistumisesta ovat yksiselitteisiä ja koskevat Kuivasjärven, vesistöjen ja vesialueiden kunnostushankkeita.

Arvio turvetuotannon 9 %:n osuudesta vesistöjen kokonaiskuormituksesta on yliarvio. ELY-keskus ei ole esittänyt Nivusnevan turvetuotantoalueesta, Lokalammesta ja Lokaluomasta numeerisia kuormitus- ja vedenlaatutietoja, jotka voisivat olla kosteikon, laskeutusaltaan ja tihkupinnan rakentamisen ja rahoittamisen perusteena. Valituksenalaista päätöstä ei ole perusteltu kuormituksellisesti. Maantieteellisellä sijainnilla ei ole mahdollista perustella velvoitteen asettamista.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on vastaselityksessään esittänyt, että asiassa on kyse ympäristöluvissa olevan toiminnan haittojen vähentämistä ja ehkäisemistä koskevan lupamääräyksen noudattamisesta. Vesistöjen kunnostushankkeet pitävät sisällään niin vesistössä kuin niiden valuma-alueella tehtäviä kunnostustöitä. VEMALA-kuormitusmalli huomioi turvetuotannon lisäksi muusta maankäytöstä johtuvan kuormituksen.

Pro Kuivasjärvi ry ei ole antanut vastaselitystä.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta on pyydetty selvitystä hakemuksen vireillepanon säännöspäätöksestä.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on selvityksessään esittänyt, että aluehallintovirasto on päätöksessään soveltanut ympäristönsuojelulain 130 §:ää, joka koskee ennakoimattoman vahingon korvaamista. ELY-keskus on hakemuksessaan viitannut ympäristönsuojelulain 125 ja 126 §:iin, jotka koskevat korvauksista päättämistä lupa-asian yhteydessä ja korvauksista päättämistä erikseen. Ympäristönsuojelulaissa ei ole erillisiä säännöksiä siitä, mitkä tahot voivat panna vireille korvausasian.

ELY-keskus on viitannut ympäristönsuojelulain 21 §:n 2 momenttiin, 23 §:n 1 momenttiin ja 189 §:n 1 momenttiin sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 3 §:n 1 momentin 9 kohtaan. Ympäristöluvissa on veloitettu luvan saaja osallistumaan vesistöjen kunnostuskustannuksiin turvetuotannon vaikutusalueella. Kyse on siten luvassa määrätyistä velvoitteista, joiden noudattamista ELY-keskus valvoo. Korvauksista päättäminen kuuluu lupaviranomaisen toimivaltaan, joten ELY-keskus ei ole katsonut olevansa toimivaltainen antamaan määräyksiä siitä, millä kustannusosuudella toiminnanharjoittajan tulee osallistua kunnostushankkeeseen. ELY-keskuksen valvontaviranomaisena tulee kuitenkin valvoa kunnostushankkeisiin osallistumista koskevien lupamääräysten noudattamista. Ilman aluehallintoviraston päätöstä kustannusosuudesta ELY-keskus ei voi toteuttaa valvontatehtäväänsä. ELY-keskuksen hakemuksessa on kyse myös ympäristönsuojelulain 92 §:ssä tarkoitettua luvan selventämisestä kustannusosuuksien määrittelyn osalta.

Nimenomaisen sääntelyn puuttuessa on katsottava, että haitankärsijällä on oikeus panna korvausasia vireille. Vesistön pilaantumisen on kyse yleisen edun loukkauksesta ja ELY-keskus edustaa ympäristönsuojelun yleistä etua haitankärsijänä.

Aluehallintovirasto on lausumassaan esittänyt, että ympäristölupien korvausvelvoitteita koskevat lupamääräykset ovat lainvoimaisia ja aluehallintovirasto on valituksenalaisella päätöksellään täydentänyt ympäristölupien korvausratkaisuja. Pirkanmaan ELY-keskus on valvontaviranomaisena ollut toimivaltainen laittamaan vireille korvausratkaisun täydentämistä koskevan hakemuksen.

Neova Oy on antanut selityksen.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle on varattu tilaisuus antaa vastaselitys Neova Oy:n ja aluehallintoviraston lausumien johdosta. Vastaselitystä ei ole annettu.

Pro Kuivasjärvi ry on ilmoittanut, ettei yhdistyksellä ole lausuttavaa.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus Neova Oy:n valituksessa esitetyn vaatimuksen johdosta kumoaa aluehallintoviraston päätöksen siltä osin kuin aluehallintovirasto on määrännyt Neova Oy:n osallistumaan kunnostushankkeen kustannuksiin ja hylkää hakemuksen tältä osin.

Hallinto-oikeus hylkää Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen sekä Pro Kuivasjärvi ry:n valitukset.

Perustelut

Sovellettavat säännökset

Ympäristönsuojelulain 92 §:n mukaan lupaviranomainen voi toiminnanharjoittajan tai valvontaviranomaisen pyynnöstä saattaa ympäristöluvan tiedot ajan tasalle antamalla asiasta kirjallisen lausuman. Lausuma voidaan antaa, jos se on merkitykseltään selventävä eikä sillä muuteta luvan tosiasiallista sisältöä niin, että muutoksesta voisi aiheutua ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa taikka muutosta kenenkään oikeuteen tai etuun.

Ympäristönsuojelulain 125 §:n mukaan myöntäessään ympäristöluvan lupaviranomaisen on samalla, jollei 126 §:stä muuta johdu, määrättävä toiminnasta johtuvasta vesistön pilaantumisesta aiheutuvat vahingot korvattaviksi. Ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain 9 §:ää ei tällöin sovelleta.

Ympäristönsuojelulain 126 §:n 1 momentin mukaan, jos 125 §:ssä tarkoitettujen vahinkojen yksityiskohtainen selvittäminen viivästyttäisi kohtuuttomasti lupa-asian ratkaisua, valtion ympäristölupaviranomainen voi ratkaista luvan myöntämistä koskevan asian ja siirtää korvausasian myöhemmin ratkaistavaksi.

Saman pykälän 2 momentin mukaan valtion ympäristölupaviranomainen voi myös määrätä vahinkojen korvaamisen joiltakin osin ratkaistavaksi myöhemmin, jos siihen tarpeellisen selvityksen puuttuessa tai muutoin on erityistä syytä. Luvan saaja on tällöin velvoitettava hankkimaan tarvittava selvitys ja panemaan määrääjassa vireille hakemus asiassa annetun korvausratkaisun täydentämiseksi.

Ympäristönsuojelulain 130 §:n mukaan korvausta vahingosta, jota ympäristölupaa myönnettäessä ei ollut ennakoitu, voidaan aiemman korvausratkaisun estämättä vaatia valtion ympäristölupaviranomaiselle tehtävällä hakemuksella. Samassa yhteydessä voidaan käsitellä vaatimus, joka koskee samalla toimenpiteellä luvasta poiketen aiheutetun vahingon korvaamista.

Asiassa saatu selvitys

Pirkanmaan ELY-keskus on asian vireillepanoa aluehallintovirastossa koskevassa kirjelmässään pyytänyt ympäristösuojelulain 125 ja 126 §:ien nojalla aluehallintovirastoa ratkaisemaan Neova Oy:n kustannusosuuden Kuivasjärven kunnostushankkeessa. Pirkanmaan ELY-keskus on katsonut, että turvetuotannon ympäristöluvat velvoittavat Neova Oy:tä osallistumaan hankkeen kustannuksiin. Lisäksi ELY-keskus on pyytänyt ympäristölupien täsmennystä ympäristösuojelulain 92 §:n perusteella vaikutusosuuden määritelmän osalta. Kirjelmässä on esitetty, että hankkeen kohdekunnostusvesistön valuma-alueelle sijoittuu useita Neova Oy:n turvetuotantoalueita sekä yksilöity seuraavat turvetuotantoa koskevat lupapäätökset:

Länsi-Suomen ympäristölupavirasto on päätöksellään 30.12.2005 numero 158/2005/4 myöntänyt Sydänmaannevan turvetuotannolle ympäristöluvan, jonka lupamääräyksen 18 mukaan luvan saajan on osallistuttava vaikutusosuutensa suhteessa Kankarinjärven, Kuivasjärven ja Ison Somerojärven kunnostuskustannuksiin turvetuotannosta aiheutuneiden haittojen poistamiseksi, jos lupakauden aikana käynnistetään Pirkanmaan ympäristökeskuksen hyväksymän suunnitelman mukainen kunnostushanke.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on päätöksellään 9.11.2017 numero 121/2017/1 tarkistanut Sydänmaannevan ympäristöluvan 69,8 ha:n osalta, myöntänyt ympäristöluvan 7 ha:n alueelle ja hylännyt hakemuksen 78,3 ha:n osalta. Päätöksessä ei ole määräyksiä Kuivasjärven osalta. Sydänmaannevan vesiä ei enää johdeta Kuivasjärveen.

Pirkanmaan ympäristökeskus on päätöksellään 25.9.2007 numero 103/2007/4 myöntänyt Nivusnevan turvetuotannolle ympäristöluvan, jonka lupamääräyksen 17 mukaan luvan saajan on osallistuttava vaikutusosuutensa suhteessa Parkanojärven vesistöalueen kunnostuskustannuksiin Nivusnevan vaikutusalueella turvetuotannosta aiheutuneiden haittojen poistamiseksi, jos lupakauden aikana käynnistetään Pirkanmaan ympäristökeskuksen hyväksymän suunnitelman mukainen kunnostushanke.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on päätöksellään 5.9.2013 numero 139/2013/1 myöntänyt Nokilamminnevan turvetuotannolle ympäristöluvan, jonka lupamääräyksen 16 mukaan luvan saajan on osallistuttava vaikutusosuutensa suhteessa Kuivasjärven kunnostuskustannuksiin turvetuotannosta aiheutuneiden haittojen poistamiseksi, jos luvan voimassaolon aikana käynnistetään Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymän suunnitelman mukainen kunnostushanke.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on päätöksellään 31.12.2014 numero 247/2014/2 myöntänyt Alkkian turvetuotannolle ympäristöluvan, jonka lupamääräyksen 16 mukaan luvan saajan on osallistuttava vaikutusosuutensa suhteessa Kuivasjärven ja muiden vaikutusalueella olevien vesien kunnostuskustannuksiin turvetuotannosta aiheutuneiden haittojen poistamiseksi, jos lupakauden aikana käynnistetään asianomaisen elinkeino-,

liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymän suunnitelman mukainen kunnostushanke.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on päätöksellään 28.11.2017 numero 127/2017/1 myöntänyt Sompanevan turvetuotannolle ympäristöluvan, jonka lupamääräyksen 16 mukaan luvan haltijan on osallistuttava vaikutusosuutensa suhteessa alapuolisten vesistöjen kunnostuskustannuksiin turvetuotannosta aiheutuneiden haittojen poistamiseksi, jos tuotantoalueen jälkihoitovaiheen päättymiseen mennessä käynnistetään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymän suunnitelman mukainen kunnostushanke.

Kirjelmän mukaan Pirkanmaan ELY-keskus on päätöksellään 8.7.2019 myöntänyt Pro Kuivasjärvi ry:lle avustusta vesiensuojelun tehostamisohjelman mukaisten vesistökunnostusten toteuttamiseen Kuivasjärven valuma-alueella (35.56). Hankkeen tavoitteena on torjua kuormitusta ja vaikuttaa Kuivasjärveä pahiten vaivaavien monivuotisten ongelmien ratkaisuun. Vatajajoen laajalla osavaluma-alueella torjutaan sekä ravinne- että kiintoainekuormitusta. Työkaluina ovat muun muassa laskeutusaltaat, eroosiontorjunta, loivennukset ja kivetykset, pohjakynnykset ja uudet monitoimikosteikot erityisesti joen läheisyydessä sekä Kuivasjärven lähivaluma-alueella.

ELY-keskus on arvioinut käytettävissä olevan tiedon perusteella, että Neova Oy:n kustannusosuus on vaikutusosuuden suhteessa 9 % hankkeen kokonaiskustannuksista. Käytettävissä olevan tiedon perusteella turvetuotannon kustannusosuutta eri toimenpiteistä ei ole voitu määrittää.

Tietoja kunnostuskohteista ja niiden sijainnista on täydennetty 29.10.2021.

Aluehallintovirasto on valituksenalaisella päätöksellään määrännyt Neova Oy:n osallistumaan kunnostushankkeen kustannuksiin kohteen 6. osalta yhdeksän prosentin suuruisella osuudella. Aluehallintovirasto on hylännyt ELY-keskuksen hakemuksen siltä osin kuin se koskee kustannusosuuden määrittämistä kunnostuskohteiden 1.–5. ja 7.–10. osalta.

Oikeudellinen arviointi

ELY-keskus on aluehallintovirastossa vireille panemassaan asiassa viitannut ympäristönsuojelulain 125 ja 126 §:iin, jotka koskevat korvauksista päättämistä lupa-asian yhteydessä ja korvauksista päättämistä erikseen. Aluehallintovirasto on kuitenkin käsitellyt asian ympäristönsuojelulain 130 §:n mukaisena ennakoimattoman vahingon korvaamista koskevana asiana.

Hallinto-oikeus toteaa, että asiassa on siten ensin ratkaistava, onko ELY-keskuksen hakemuksessa ollut kysymys ennakoimattoman vahingon korvaamisesta, jona aluehallintovirasto on asian käsitellyt. Lisäksi on ratkaistava kysymys siitä, onko asiassa kysymys lupa-asian yhteydessä ratkaistavasta korvausasiasta tai erillisestä korvausasiasta.

Ympäristönsuojelulain 130 § koskee sellaista vahinkoa, jota ympäristölupaa myönnettäessä ei ole ennakoitu. Kyse on tällöin vahingoista, joita ei tulisi

ilmetä tai joiden ilmenemistä on pidetty niin epätodennäköisenä, ettei niitä ole määrätty korvattavaksi (kumotun ympäristönsuojelulain 86/2000 esityöt (HE 84/1999 vp)). Ottaen huomioon asiaa koskevien turvetuotantoalueiden ympäristölupiin sisältyvät määräykset toiminnanharjoittajan velvollisuudesta osallistua kunnostushankkeiden kustannuksiin, hallinto-oikeus katsoo, ettei Pirkanmaan ELY-keskuksen hakemuksessa velvoittaa Neova Oy osallistumaan Kuivasjärven valuma-alueella toteutetun kunnostushankkeen kokonaiskustannuksiin vaikutusosuuden mukaisessa suhteessa ole ollut kysymys yhtiön turvetuotantoalueiden ympäristölupien mukaisesti tapahtuneesta toiminnasta aiheutuneesta vesistön pilaantumisesta muodostuneen ennakoimattoman vahingon korvaamisesta, johon voitaisiin soveltaa ympäristönsuojelulain 130 §:ää.

ELY-keskuksen hakemuksen osalta hallinto-oikeus toteaa, että nyt käsiteltävänä oleva asia koskee kumotun ympäristönsuojelulain (86/2000) nojalla myönnettyjä ympäristölupia. Korvausasioihin sovelletaan luvan myöntämisaikana voimassa olleita säännöksiä, eli kumotun ympäristönsuojelulain 67 ja 68 §:iä. Kyseiset säännökset vastaavat sisällöltään uuden ympäristönsuojelulain 125 ja 126 §:iä.

Hallinto-oikeus katsoo, että ennalta arvioitavat vahingot on tullut selvittää ja määrätä korvattaviksi lupa-asian yhteydessä, mistä nyt ei ole kysymys. Asiassa ei ole myöskään kysymys myöhemmin erikseen ratkaistavaksi siirretyistä korvausasioista tai tarpeellisen selvityksen puuttumisen vuoksi tai muutoin erityisestä syystä joltakin osin myöhemmin ratkaistavaksi määrättyjen vahinkojen korvaamisesta, joiden käsittelemiseksi luvan saaja olisi velvoitettu hankkimaan tarvittava selvitys ja hakemaan korvausratkaisun täydentämistä. Näin ollen käsiteltävänä olevassa asiassa ei ole kysymys kumotun ympäristönsuojelulain 67 tai 68 §:n tai ympäristönsuojelulain 125 tai 126 §:n mukaisesta lupa-asiaan liittyvästä korvausasiasta.

Hallinto-oikeudelle asian vireillepanon säännösperustasta antamassaan selvityksessä ELY-keskus on todennut, että hakemuksessa on kyse myös ympäristönsuojelulain 92 §:ssä tarkoitettua luvan selventämisestä. Hallinto-oikeus katsoo, ettei aluehallintovirastossa käsiteltyssä olleessa asiassa ole ollut kysymys mainitun säännöksen mukaisesta luvan selventämisestä. Hallinto-oikeus toteaa, että säännöksellä tarkoitetaan lupaan tehtäviä vähäisiä, esimerkiksi teknisluontoisia muutoksia ja tarkennuksia, joilla ei ole vaikutusta kenenkään oikeuteen tai etuun ja joista nyt ei ole kysymys.

Hallinto-oikeus katsoo, että ympäristönsuojelulaissa ei ole muutakaan säännöstä, jonka perusteella kysymys voimassa olevien ympäristölupien lupamääräysten mukaisiin kunnostuskustannuksiin osallistumisvelvollisuuksien täsmentämisestä olisi voitu saattaa aluehallintoviraston ratkaistavaksi nyt tehdyin tavoin. Asiassa ei myöskään ole ollut kysymys voimassa olevien lupamääräysten muuttamisesta.

Edellä mainituista syistä hallinto-oikeus katsoo, että aluehallintoviraston olisi tullut hylätä hakemus kokonaisuudessaan. Tästä syystä aluehallintoviraston päätös on Neova Oy:n valituksessa esitetyn vaatimuksen johdosta kumottava

siltä osin kuin aluehallintovirasto on määrännyt yhtiön osallistumaan kunnostushankkeen kustannuksiin ja hakemus on hylättävä tältä osin. Asian näin päättyessä valitusten tueksi esitetyistä seikoista ei ole tarpeen lausua enemmälti.

Siltä osin, kun ELY-keskus on katsonut, että kyse on yleisen ympäristöedun loukkauksesta, jolloin ELY-keskus edustaa ympäristönsuojelun yleistä etua haitankärsijänä, hallinto-oikeus toteaa, ettei ELY-keskuksen voida katsoa olevan tässä asiassa haitankärsijä, eikä hakemuksen käsittelemistä aluehallintoviraston suorittamin tavoin voida perustella ELY-keskuksen tehtäviin liittyvillä ympäristönsuojelulain säännösten noudattamisen valvontaa tai ympäristönsuojelun yleisen edun puhevaltaa koskevilla toimivaltasäännöksillä.

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Parkanon kaupunginhallituksen ja Karvian kunnanhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen saa hakea muutosta.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **4.7.2025**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppinut hallinto-oikeustuomari Janika Gummerus, asessori Natalia Buddén ja tekniikan alan hallinto-oikeustuomari Martti Häikiö. Asian on esitellyt Natalia Buddén.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös ja maksu

Neova Oy, maksutta

Pro Kuivasjärvi ry, maksutta

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue, maksutta

Jäljennös maksutta

Parkanon kaupunginhallitus

Parkanon kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Parkanon kaupungin terveydensuojeluviranomainen

Karvian kunnanhallitus

Karvian kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Karvian kunnan terveydensuojeluviranomainen

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
KalatalousviranomainenLänsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto /
Ympäristölupavastuualue

Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedotVaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki

Puhelin: 029 56 40200

Faksi: 029 56 40382

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#